

Cristiñau - Icasbidea

BIZCAIERAZ

Lenengo Malla

7V
892

CRISTIÑAU-ICASBIDEA

LENENGO MALLA

SARRERA

† GALDERA. Cristiñaua zara?

ERANTZUERIA. Bai jauna, cristiñaua naz,
Jaungoicoari esquerrac.

† 2. G. Cristiñaua izatea zer da?

E. Cristiñaua izatea da Jesucristoren ira-
catsiac sinistu ta bere esanetara esquiñiric ego-
tea.

† 4. G. Ze ezaugarri daucagu cristiñauoc?

E. Cristiñauoc daucagu gueure ezaugarri-
tzat, curutze santua.

† 8. G. Eracutsi zelan eguiten dozun «Cu-
rutze Santuaren»?

E. «Curutze Santuaren» eguiten da oneta-
ra: Curutze Santuaren † señaleagaitic, gueure
† areruetatic † zaindu gaizuz † gueure Jaun
eta Jaungoicoa.

† 13 G. Eguizu «Aitearen?

E «Aitearen» onanche eguiten da: «Aitearen» eta Semearen † eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

Lenengo Satia

CREDOAC IRACASTEN DEUSCUNA

† 28 G. Credoa ezan eguzu?

E. Credoa siñistzen dot, Aita Jaungoico guztia dayan zeru eta lurren eguiileagan eta bere Seme Bacar Jesucristo gueure Jaunagan, zein sortuz zan Espiritu Santuaren egui tadaz eta jaiotzan Maria Virgiña gandic; Pontzio Pilatosen aguinduaren beian; izan zan curutziar josi, illa eta enterraua; jatsi zan inpernue-tara eta irugarren egunean bistuzala illen, artetic; igon zala zeruetara eta dauala jarrita Aita Jangoicoaren alde escumacotic; andic etorrico dala biziak eta illac epaitzera; siñisten dot Espiritu Santuagan; eleisa Santa Catolica; Santuen Comuniñoa; pecatuen parcasiñoa; araguiaren bistuerea eta betico bizitza. Amen.

† 30 G. Sinismena, zer da?

E. Sinismena da icusi eztoguna eguiatzat euquitea, Jaungoicoac alan aguertu dabelaco.

† 39 G. Zertzuc gauza dira zuc cristiñau-lez sinistzen dozuzanac ?

E. Nic cristiñaulez sinistzen dodaz Jaungoicoac Eleisiari aguertunico egua guztiac; eta batez bere, Creduan dagozanac.

† 45 G. Zeinda Credoaren lenengo siniscaya ?

E. Credoaren lenengo siniscaya da: Sinistzen dot Aita Jaungoico guztia dayan, zeru ta lurraren eguelleagan.

† 46 G. Nor da gure Jaungoicoa ?

E. Gure Jaungoicoa da ez iñoc esan, ez asmua al leiquian baño, gauza audi eder, eta goratuagoa; azquen baric ona, jaquituna, zuzena, gauza guztian asiera ta azquena eta onari betico atzeguiña eta dongai betico zori charra emongo deutsena.

† 52 G. Non dago Jaungoicoa ?

E. Lecu guztietan dago Jaungoicoa.

† 53 G. Jaungoicoac guztia ete daqui ?

E. Bai Jauna, Jaungoicoac guzti guztia daqui, baita bere gure gurari eta burutasun barru barrutico ta ezcutuenac be.

† 57 G. Zenbat Jaungoico dagoz ?

E. Jaungoico bacar bat baño ez daugo.

† 58 G. Trinidade edo Irutasun guztiz Santua da, Jaungoicoa berbera iru persona banac Jaungoico eguiatzco bacar baten.

† 59 G. Iru persona Jaungoicozco oneri zelan dericho?

E. Iru persona Jaungoicozco oneri dericho: Aita, Semea ta Espiritu Santua.

† 68 G. Zegaitic dericho eguilea Jaungoicoari?

E. Deituten jaco eguilea Jaungoicoari, berac, ezerbere ezetic, gauza guztiac etara zituelaco.

† 88 G. Zetaraco eguiñ eban Jaungoicoac guizona?

E. Jaungoicoac eguiñ eban guizona, bizitza onetan bere esana eguin eta guero, bera icusi eta maitatuaz beti sorionecua izateco zerruan.

† 97 G. Zeinda Credoaren bigarren siniscaya?

E. Credoaren bigarren siniscaya da Siniestzen dot Jesucristo, gueure Jauna-gan.

† 98 G. Irutasun guzti Santuco iru personetatic, zein eguin zan guizon?

E. Irutasun guztiz Santuco iru personetatic bigarrena, Semea eguin zan guizon.

† 102 G. Eta nor da Jesucristo?

E. Jesucristo da, gu erosi eta guri zelan

bizi iracastiarren guizon egunzan Jaungoicoaren semmea.

† 109 G. Zeinda Credoaren irugarren siniscaya?

E. Credoaren irugarren siniscaya da: Siniestzen dot Jesucristo sortua izan zala Espiritu Santuaren eguitadaz eta jayozala Maria Virgiña gandic.

† 124 G. Zeinda Credoaren laugarren siniscaya?

E. Credoaren laugarren siniscaya da: Siniestzen dot Jesucristo gure Jauna, Poncio Pilatosen aguinduaren beian, izan zala zauritua, curutzian josi, il, eta lurpetu edo enterraoa.

† 127 G. Ze gaitic igaro gure izan zituan Jesucristoc pasiño eta curutzeco eriotzea?

E. Gure pecatu zorra ordaindu eta betico eriotzatic gu ataratiarren, gura izan eban Jesucristoc bere Pasiño Santua igaro eta Curutzean iltea.

† 131 G. Credoaren bostgarren siniscaya, zeinda?

E. Credoaren bostgarren siniscaya da: Siniestzen dot Jesucristo inpernuetara jatsi, ta irugarren egunian bistu zala illen artetic.

† 138 G. Zeinda Credoaren seigarren siniscaya?

E. Credoaren seigarren sicascaya da: Si-

nistzen dot Jesucristo zeruetara igon zana eta Aita Jaungoico guztia dayanaren escumaco al-detic jarrita dagoala bertan.

† 142 G. Zeinda Credoaren zazpigarren siniscaya?

E. Credoaren zazpigarren siniscaya da: Sinistzen dot Jesucristo etorrico dala biziak eta illac juzguetara edo epaitzera.

† 147 G. Zeinda Credoaren zortzigarren siniscaya?

F. Credoaren zortzigarren siniscaya da: Sinistzen dot Espiritu Santuagan.

† 154 G. Zeinda Credoaren bederatzi garren siniscaya?

E. Credoaren bederatzi garren siniscaya da: Sinistzen dot Eleisa Santu Catolicoa: Santuen comuniño edo alcartasuna.

† 176 G. Zeinda Credoaren amargarren siniscaya?

E. Credoaren amargarren siniscaya da: Siniztzen dot pecatuen percamenia.

† 178 G. Zeinda Credoaren amaicagarren siniscaya?

E. Credoaren amaicagarren siniscaya da: Siniztzen dot araguiaren bistueria.

† 179 G. Zeinda Credoaren amabigarren siniscaya?

E. Credoaren amabigarren siniscaya da:
Sinistzen dot betico bizitzea.

† 186 G. Nora joangoda gure arimea
bacockaren banaco epai edo sentenzia onen
ondoren?

E. Gure arimea bacockaren epai edo sen-
tenziaren ostean joangoda, edo inpernura, edo
purgatoriola edo zerura berac merezico da-
ben lez.

† 187 G. Zer da inpernua?

E. Inpernua da Jaungoicoac gaisto eta
charrentzat izentaurico lecu miñezco eta ma-
daricatua nun, beti betico eta Jaungoicoaren
arpeguiric iñioiz icusico estabena.

† 188 G. Nortzuc doaz inpernura?

E. Pecatu astun edo mortalian ilten diran
guztiac doaz inpernura.

† 193 G. Eta Zerua, zer gauza da?

E. Zerua da Jaungoicoa icusi eta maita-
tuaz atzeguiñ beti betico, zoriontasun esan es
aituteco baño aundianetan arima onac izate
Jaungoicoac berac ipinico lecua, nun esetarico
miñ, neque ez atzacabec daucan sarreraric.

† 194 G. Nortzuc doyaz zerura?

E. Jaungoicoaren adisquedetasun edo gra-
zian ilten diranac doyaz zerura.

Bigarren Zatia

ZER ESCATU BIARDAN ETA AMA ELEISA SANTUAREN ERREGUAC

† 202 G. Aita gurea esaizu.

E. Aita gurea zeruetan zagozana, santificatu bedi zure izena, betor gugana zure erreinioa, eguin bedi zure borondatea, zelan zeruan alan lurrian.

Jauna, egunian eguniango gueure ogua gaur emon eguizu, parcatu eiguzuz gueure zorrac, guc gure sordunai parcatzen deutseguzales eta ez eiguzu ichi tentaziñoan jausten baña bai libragaizuz gachetic. Amen.

† 205 G. Zer da oraziño eguitea ?

E. Oraziño eguitea da Jaungoicoagana biotza jaso eta mesediac escatutia.

† 226 G. Ze oraziño zuzenduten deutsaguz, gueure, Ama Andra Mariari ?

E. Ave Maria ta Salvea, batez be, zuzenduten deutsaguz gueure Ama Andra Mariari.

† 227 G. Esaizu «Ave Maria».

E. Ave Maria, graziaz betea Jauna da zugaz, badeincatua zara zu andra guztien artian eta bedeincatua da zure sabeleco frutua, Jesus.

Santa Maria, Jaungoicoaren ama, erregutu eguzu gu pecatoriogaitic, orain eta gueure eriotzaco orduan. Amen.

† 228 G. Esaizu «Salbea».

E. Jaungoicoac gorde zaizala, erreguiña, erruquiz beterico ama; bizitza gososatun eta icharopen guria; Jaungoicoac gorde zaizala; zuri deiez gagoz Ebaren ume erbestetuoc, zizpuruz eta negarrez, negarrezco lecu onetan: ea bada Andrea bitarteko gueurea, biurtu egui-zuz guganutz zeure begui erruquitsuorrec eta erbesteonen ondoren eracutsi egui guzu Jesus, zure sabeleko frutu bedeincatua. Oh biotz biguna. Oh erruquiorra. Oh Maria Virgiña go zoa; Erregutu eguzu gugaitic gueure Ama Santia jarichi daquigun gueugandutia Jesucristoren esquintzariac. Amen.

† 235 G. Esaizu «Gloria».

E. Gloria, Patri ete Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

† 236 G. Esaizu eusqueraz.

E. Gloria Aitari eta Semeari eta Espiritu Santuari asieran lez orain etabeti guizaldi guztietan azquen baric. Amen.

† 237 G. Ze gaitic amaitzen doguz «Gloria gaz» gueure oraziño guztiac?

E. Irutasun guztiz Santua goratzeco, amaitzen doguz guaure oraziño guztiaz «Gloria» ezanagaz.

Irugarren Zatia

ZER EGUIM BEARDOGUM JAUNGOICOAREN ETA ELEISIAREN AGUINDUAC

† 238 G. Zen bat dira Jaungoicuaren legueco aguinduac?

E. Jaungoicuaren legueco aguinduac dira amar: lenengoa Jaungoicoa maite izatea gauza guztien ganetic.

Bigarrena, ez juramentu alperric coric egun, ez bere izen santua alperric aotan ez artzea.

Irugarrena, jai egunac ondo gordetea.

Laugarrena, Aita eta ama maitatu eta goraturia.

Bostgarrena, iñor ez iltea.

Seigarrena, araguizco pecaturic ez eguitea.

Zazpigarrena, ez ostutea.

Sortzigarrena, ez guzurric ezatea ta ez dan gauzaric iñori ez ezartea.

Bederatzigarrena, besteren senar ez emasteric ez gura izatea.

Amargarrena, iñoren ondasunen gurari bide bacoric ez euquitea.

Amar aguindu onec dagoz bitan sarturic; Jaungoicoa beste guztien ganetic maite izatea eta gueure lagun urco edo projimoa gueure burua lez. Amen.

† 239 G. Zer dago Jaungoicoaren legueco amar aguinduetan?

E. Jaungoicoaren legueco amar aguinduetatik lenengo iruretan dagoz ezalduta gueure Jauna ganaco daucaguzan eguin bearrac eta beste zazpietan, lagun urco edo projimoganaco, daucaguzanac.

† 254 G. Eta Jaungoicoaren legueco aguindu Santuac ondo bete biardoguz?

E. Bai Jauna Jaungoicoaren legueco aguindu Santu guztiac eta bacocha bete biardoguz ondo, pecatu dalaco eurac ausi edo ez gordetia.

† 255 G. Zer da pecatua?

E. Pecatua da zerbait Jaungoicoaren leguiian galarazoa, ezan, egun, gogoratu edo gura izatea, edo zerbait bertan aguinduko gauza ez eguitea.

† 256 G. Esan eguiuz Eleisa Ama Santearen aguinduac?

E. Eleisa Ama Santearen aguinduac dira bost: Lenengoa: Domeca ta jai egunetan Meza osoa entzutea.

† 350 G. Nortzuc entzun beardabe meza osoa?

E. Meza osoa entzun bearra dauque adiñera eldu diran guztiac edo zaspi urtetic goraco cristiñauac.

† 356 G. Nortzuc dira confesao eta comulgao biardabenac?

E. Errazoe edo ezauerara eldu diran cristiñau guztiac, confesau eta comulgau biardabe.

† 359 G. Eta ilteco arrizcuan, confesetaco era edo denporaric ezdaucanac, zer eguin beardao?

E. Ilteco arrizcuan aurquitu eta confesetaco era edo denporaric ez daucanac, artu biardau Jaungoicoaren amodiozco pecatuen damua, éra daucanean confesetaco gogo eta asmo zintzo baategaz.

Doctrinearen Laugarren Zatia

ARTU BIARDINARAC-SACRAMENTUAC

† 386 G. Zenbat dira Eleisa ama Santuaren Sacramentuac?

E. Eleisa Ama Santuaren Sacramentuac dira zazpi:

Lenengoa, bateoa.

Bigarrena, sendatze edo confirmasiñoa.

Irugarrena, Comuniñoa.

Laugarrena, Confesiñoa.

Bostgarrena, Untziño Santua.

Seigarrena, Ordea.

Zazpigarrena, Ezcontzea.

† 387 G. Zer dira Sacramentuac?

E. Sacramentuac dira, Jesucristo gure Jaunac, bere graziac eta onoidadiac guri emoteco ipiniric daucazan azaletico señale edo esaugarri batzuc.

† 416 G. Zetaraco ipini eban Jesucristoc Eucaristia derichon Sacramentu guztiz Santua?

E. Jesucristoc ipini eban Eucaristia derichon Sacramentu guztiz Santua, biardan lez arturic izan zedin gure arimaco janaria; Jaungoikoaren graziaren gueigarria eta gure arimaco bizitzaraco sendagarria.

† 417 G. Zer artzen dogu Eucaristia derichon Sacramentu guztiz Santuan?

E. Altaraco Sacramentu gustiz Santua artzen dogu Jesucristo gure Jauna, Jaungoico eta guizon eguiascoa, eguiaz eta bene benetan Sacramentu gustiz Santu orretan dagoana.

† 427 G. Zelan egon biar dau gure arimeac comuniñoa artzeco?

E. Jaungoikoaren grazian egon bear dau arimeac comuniñoa artzeco.

† 429 G. Eta pecatu astunen baten jausi danac zer eguin bear dau ondo comulguetaco?

E. Pecatu astunian jausi danac ondo comulgueteco, lenengo confesiño on bat eguin beardeu.

† 430 G. Eta confesao ta guero azturico pecatu astunen bat gogoraten bayacu, zer eguin bear dogu?

E. Confesao eta guero azturico pecatu astunen bat gogoratuten bayacu, confesao eguin beardogu pecatu astun ori, edo comulgao baño len edo urrengo confesetan garienian.

† 431 G. Eta ondo comulguetaco, ze guertaera euqui beardogu gorputzaren aldetic?

E. Ondo comulguetaco, pecatu astunaren beyan, juan beardogu barauric, da gauerditic comulgao arte ezerchu be jan ez edan baric.

† 433 G. Ondo eteda sarri comulguetea?

E. Bai Jauna, guztiz ondo da sarritan gueure Jauna artzea.

† 434 G. Zer biarda sarriten eta egunaro be gure Jauna artzeco?

E. Sarri eta egunaro be gure Jauna artzeco, bearrecuac dira Jaungoicoaren grazian gueure arimea euquitea eta asmo edo intenziño zuzenagaz, comulguetan joatea.

† 440 G. Zetaraco da confesiñoco sacramentua?

E. Confesiñoco sacramentua da, bateatu esquiero eguindaco pecatuac parcatuteco.

† 442 G. Nos artzen dogu, confesiñoco sacramentu santu au?

E. Artzendogo confesiñoco sacramentu santu au, gueure pecatuac ondo autortu edo confesau ta guero, sazerdotiac absoluziñoa emoten deuscunian.

† 443 G. Confesiño ona eguiteco zenbat gauza bear dira?

E. Confesiño ona eguiteco bost gauza bear dira: esamiña, damua, onduteco gogo edo asmua, agozco confesiño edo pecatuac autor-tzea eta charto eguiñen ordaintza edo peniten-tzia.

† 444 G. Zer da azterqueta edo esami-ña?

E. Azterqueta edo esamiña da, onetara-co bear dan arguitasuna Jaungoicoari escatuta guero, confesau baco pecatuac gogora ecar-teco ardura zintzo bat ipintea.

† 446 G. Damua zer da?

E. Biotzeco garbay edo damua da eguindaco pecatuen eta ostera iños euretan ez jaus-teco asmuac ecarten deuscun biotzeco zamin-tasuna.

† 449 G. Amodiozco damu au eguiteco erregua ezan eguisu?

E. Neure Jesucristo Jauna, Jaungoico eta guizon eguiascoa, neure eguelle eta salbatzallea, zeu zariana zarialaco eta gauza gustiac baño maiteago zaitudelaco; damu dot Jauna, damu dot biotz biotzetic zu iraindua. Artzen dot asmo sendo bat es gueyago pecaturic eguiteco, eta zu irainduteco bide guztietatic alden-duteco; neure pecatuac confesau ondo eta euren penitentzia eguiteco. Amen.

† 455 G. Zer da asmo on edo propositoa?

E. Asmo on edo propositoa da artzea era-bagui sendo bat, es gueyago pecaturic eguiteco eta pecatureco bide edo ocasiño char guztietatic aldetaco.

† 457 G. Zer da agozco confesiña?

E. Agozco confesiña da esan edo aguer-tutia confesoriari eguiaz eta argiro gueure pecatu astun guztiak, ez gueitu, ez guichitubaric, eta ez guzur ez neste baric norberac daquizen lez eta penitentzia eguiteco gogoaz.

† 467 G. Penitentzia zer da?

E. Penitentzia da, gueure pecatuac gai-tic Jaungoicoari deutsagun zorra paguetea con-fesoriac ipinten deuscun penitentzia beteagaz eta beste artzen doguzan neyue eta eguitada onacaz.

A. M. D. G.

